

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/35/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014202080
Dátum vydania rozhodnutia: 20.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014202080.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Ing. Q. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., proti odporkyňi Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/149/2014-37 zo dňa 29. októbra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/149/2014-37 zo dňa 29. októbra 2015 v spojení s opravným uznesením č. k. 8Sd/149/2014-54 zo dňa 10. februára 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p. rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 17.12.2013 o zvýšení starobného dôchodku na sumu 337,10 Eur mesačne, rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X-I zo dňa 20.12.2013 o zvýšení starobného dôchodku na sumu 388,10 Eur mesačne a rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X-II zo dňa 20.12.2013 o jeho ďalšom zvýšení na sumu 396,90 Eur podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) a § 1 opatrenia MPSVaR SR č. 329/2013 Z.z. .

Krajský súd po preskúmaní napadnutých rozhodnutí v rozsahu dôvodov, ktoré navrhovateľ uviedol vo svojom opravnom prostriedku dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný. Uviedol, že z obsahu spisu zistil, že odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 16.10.2012 podľa § 65 a § 82 zákona a podľa čl. 52 ods. 1 a ods. 4 nariadenia ES Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia priznala navrhovateľovi od 26.04.2011 starobný dôchodok v sume 325,80 Eur mesačne, zvýšený od 01.01.2012 na sumu 336,60 Eur. Na účely výpočtu sumy starobného dôchodku mu bolo zohľadnené obdobie dôchodkového poistenia, ktoré získal od 01.01.1993 do 10.10. 2010, nakoľko pred rozdelením ČSFR bol od 01.07.1991 do 04.11.1992 zamestnaný u DCK REKREA Praha so sídlom v Českej republike. Krajský súd ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že „Pretože je zrejmé, že adresa navrhovateľa k 31.12.1992 mala sídlo na území Českej republiky, všetky doby zamestnania, ktoré navrhovateľ získal pred 01.01.1993 sa považujú za doby zabezpečenia Českej republiky a na konanie je v danom prípade príslušná Česká správa

sociálneho zabezpečenia“. Po tomto zistení krajský súd napadnuté rozhodnutia potvrdil ako vecne správne.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom uviedol, že nesúhlasí so spôsobom výpočtu jeho starobného dôchodku, pri ktorom odporkyňa rozdelila jeho kontinuálne odpracované obdobie na dve časti, čím ho výrazne poškodila. Žiada, aby odporkyňa vypočítala jeho dôchodok za celé obdobie dôchodkového poistenia, t. j. od 26.04.1967 do 26.04.2011. Namietal, že odporkyňa ignoruje skutočnosť, že s DCK REKREA Praha ukončil pracovný pomer 24.11.1992 a od 05.11.1992 do 31.12.1992 bol samostatne zárobkovo činnou osobou a od 24.11.1992 do 31.12.1992 bol prihlásený na Úrade práce ako nezamestnaný a poberal sociálne dávky. Žiada preto súd, aby kvôli odporkyňi potvrdil, že v období od 05.11.1992 do 31.12.1992 včítane bol samostatne zárobkovo činnou osobou s vlastným príjmom a adresou podnikania: Q. X., O., alebo že bol k 31.12.1992 nezamestnaný, pretože odporkyňa tvrdí, že k 31.12.1992 bol zamestnaný v českej firme. Postupom odporkyne sa cíti byť diskriminovaný, lebo v dôsledku ňou uplatneného spôsobu výpočtu bol jeho dôchodok znížený o cca 220 € mesačne. Žiada preto vrátenie veci krajskému súdu na nové prejednanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody odvolania nepovažuje za opodstatnené. Podľa jej názoru súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Pretože je zrejmé, že adresa navrhovateľa k 31. decembru 1992 mala sídlo na území Českej republiky, všetky doby zamestnania, ktoré navrhovateľ získal pred 1. januárom 1993 sa považujú za doby zabezpečenia Českej republiky. Pre úplnosť uviedla, že Česká správa sociálneho zabezpečenia rozhodnutím č. XXX XXX XXXX - XXX zo dňa 28. júna 2011 priznala navrhovateľovi od 11. novembra 2010 starobný dôchodok. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, a že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

V predmetnej veci krajský súd, ako súd prvého stupňa, konal a rozhodoval o opravnom prostriedku navrhovateľa, ktorým sa domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo 17.12.2013, ktorým odporkyňa v zmysle § 65, § 112 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v platnom znení zvýšila navrhovateľovi od 26.04.2011 starobný dôchodok na sumu 337,10 € mesačne, postupne zvýšený od 01.01.2013 na sumu 359,50 € mesačne. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že suma starobného dôchodku sa zvýšila po preukázaní nových údajov rozhodujúcich na výpočet dôchodku v období od 11. októbra 2010 do 31. decembra 2010 a od 1. januára 2011 do 25. apríla 2011.

Ako je zrejmé z obsahu administratívneho spisu, navrhovateľovi bol starobný dôchodok priznaný pôvodne rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16.10.2012, a to od 26.04.2011 v sume 325,80 € mesačne. Pretože navrhovateľ nesúhlasil so spôsobom jeho výpočtu, podal proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, ktorý ale krajský súd uznesením z 20.09.2013 č. k. 10Sd/39/2013-44 odmietol ako oneskorene podaný. Najvyšší súd ako súd odvolací toto uznesenie rozhodnutím sp. zn. 9So/18/2014 potvrdil, pretože sa stotožnil so záverom krajského súdu, že opravný prostriedok bol podaný po uplynutí zákonnej lehoty. V odôvodnení rozhodnutia ale zároveň uviedol, že odporkyňa medziasom vydala nové rozhodnutie zo dňa 17.12.2013 o zvýšení starobného dôchodku od 26.04.2011, teda odo dňa jeho priznania, preto výška jeho starobného dôchodku od 26.04.2011 bude predmetom preskúmania v inom súdnom konaní (t. j. v tomto konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne zo dňa 17.12.2013).

Navrhovateľ v opravnom prostriedku vyjadril nesúhlas so spôsobom výpočtu jeho starobného dôchodku

odporkyňou, ktorá v zmysle čl. 20 ods. 1 Zmluvy o sociálnom zabezpečení s Českou republikou rozdelila doby zabezpečenia na časť do 31.12.1992 a po 01.01.1993, pretože jeho zamestnávateľ (DCK REKREA Praha) mal ku dňu rozdelenia ČSFR k 31.12.1992 sídlo na území českej republiky. Navrhovateľ považuje tento spôsob výpočtu za diskriminačný a žiada, aby mu odporkyňa vyplácala taký starobný dôchodok, aby sa súčet slovenského a českého dôchodku rovnal hodnote za 44 rokov práce.

Krajský súd sa podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal vo svojom rozhodnutí s opravným prostriedkom, ktorý podal navrhovateľ. Vo svojom odôvodnení krajský súd len zmätočne uviedol, že „adresa navrhovateľa k 31.12.1992 mala sídlo na území Českej republiky, všetky doby zamestnania, ktoré navrhovateľ získal pred 01.01.1993 sa považujú za doby zabezpečenia Českej republiky a na konanie je v danom prípade príslušná Česká správa sociálneho zabezpečenia“. Nevyjadril sa ani k namietanej diskriminácii, ktorú navrhovateľ vidí v tom, že výpočet dôchodku v prípade občanov, ktorí mali zamestnávateľa len na území dnešnej SR, je výrazne priaznivejší. Pre porovnanie sa nezaoberal ani otázkou, či a v akej výške získal navrhovateľ starobný dôchodok od Českej správy sociálneho zabezpečenia.

Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Aj keď s ohľadom na judikatúru ESLP nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok ESLP Ruiz Torija proti Španielsku z 9.12.1994).

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že takýmto postupom súdu, ktorý sa nevysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa - ako bolo vyššie uvedené, bola navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. a s § 250ja ods. 3 vetou druhou O.s.p. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova v medziach podaného opravného prostriedku, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami navrhovateľa a znova o nej rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na už ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, podľa ktorej má odporkyňa v skutkovo obdobných prípadoch priznať poistencom (ktorí nemajú nárok na vyrovnávací príplatok) starobný dôchodok v takej výške, aby súčet jeho starobných dôchodkov z Českej republiky a Slovenskej republiky po zohľadnení menového kurzu nebol nižší ako dôchodok poistenca, ktorý počas svojho produktívneho života získal rovnakú dobu poistenia a rovnaké príjmy len u zamestnávateľov, ktorí mali sídlo na území Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie sp. zn. 9So/124/2013 z 25.02.2015).

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p.).

S poukazom na ustanovenie § 492 ods.2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.